

Egy balekfogó leleplezése FRANZ KAFKA

Este tízkor végre, egy korábban csak futólag ismert férfi társaságában, aki ezúttal váratlanul csatlakozott hozzám, és két óra hosszat vezetgetett ide-oda az utcák során, megérkeztem az úri házhoz, ahova estélyre hívtak meg.

-- Úgy! -- mondtam, és tapsoltam egyet, jeléül, hogy a búcsú elkerülhetetlen. Tettem már korábban néhány kevésbé határozott kísérletet. Egészen belefáradtam.

-- Most mindjárt felmegy? -- kérdezte társam. Szájából zajt hallottam, mintha a fogai verődnének össze.

-- Igen.

Mert ugye, meghívtak, ezt már az elején mondtam neki. De ha meghívtak, azért hívtak meg, hogy fel is menjek, oda, ahol oly szívesen lettem volna már, ne pedig itt álldogáljak lent a kapu előtt, itt nézzem levegőnek a velem szemben állót. És ráadásul ez a közös elnémulás; mintha elhatároztuk volna, hogy itt eresztünk gyökeret. És mindjárt a házak is bekapcsolódtak hallgatásunkba, és bekapcsolódott a sötétség, föl egészen a csillagokig. És a láthatatlan járókelők, akiknek útjait találgatni ugyan kinek volna kedve, a szél, mely újra meg újra nekifeszült az utca szemközti oldalának, egy gramofon, mely egy szoba zárt ablakainak zengett valahol -- mindez kihallatszott e hallgatásból, mely mintha az övék lett volna kezdettől fogva és mindörökkön.

És kísérőm, a maga nevében és -- mosoly után -- az én nevemben is alkalmazkodott, jobb karját a magasba nyújtva a falnak támasztotta, és szemét lehunyva nekidöntötte az arcát.

De ezt a mosolyt nem néztem végig, mert szégyenemben hirtelen el kellett fordulnom. Végre rájöttem, a mosoly nyomán, hogy közönséges balekfogóval akadtam össze. És én még azt hittem, hogy a városban töltött hónapok során kiismertem ezeket a balekfogókat, akik éjszakánként a mellékutcákban kitért karokkal lépnek oda az emberekhez, mint a fogadósok, vagy hirdetőoszlopok körül settenkednek, ahol megállunk, mintha bújócskát játszanának velünk, az oszlop görbülete mögül legalább fél szemmel oda-odasandítva ránk, s az útkereszteződéseknél, mikor hirtelen elbátortalanodunk, egyszerre odalibbennek járdaszegélyünkre! Hiszen olyan jól értettem őket, csakugyan ők voltak az első városi ismerőseim mindenféle kis kocsmákban, és nekik köszönhettem, hogy megismertem azt a könnyörtelen hajthatatlanságot, amely nélkül most már el sem tudtam képzelni e világot, olyannyira, hogy már-már önmagamban is éreztem. Hogy ott tudtak állni az emberrel szemközt, amikor pedig rég otthagytam őket, tehát nem volt fognivaló! És nem ültek le, nem vágódta el, hanem néztek-néztek, olyan pillantással, amely még nagy messziről is meggyőzőnek hatott! És eszközeik sosem változtak: odaálltak elénk, minél terebélyesebben, megpróbálták elállni utunkat, ne mehessünk, amerre akartunk, kárpótlásul lakhelyet kínáltak szívük közepében, és

ha lázadozott már bennünk az összetorlódott sok érzelem, ölelésnek vették, és hanyatt-homlok belevetették magukat.

És csak ilyen sokára ismertem fel most ezeket a régi trükköket! Ujjaim hegyét dörzsölte-szorítottam egymáshoz, hogy meg nem történtté tegyem ezt a szégyent.

Emberem azonban ott támasztotta továbbra is a falat, balekfogónak vélvén magát rendületlenül, és fedetlen maradt orcája pirult a sorsával való elégedettségtől.

-- Felismertelek! -- kiáltottam, és könnyedén vállon veregettem. Majd sietve elindultam felfelé a lépcsőn, és a szolgák határtalanul hűséges-odaadó arca fent az előszobában szépséges meglepetésként örvendeztetett. Végignéztem rajtuk sorra, ahogy lesegítették rólam a kabátot, letörölték csizmámat. Fellélegezve, kihúzott derékka léptem aztán a terembe.

(1904-1906)

(Tandori Dezső fordítása)

Forrás: Franz Kafka: Elbeszélések. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1978.